

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Barbary Pořízkové v právní věci žalobkyně: **R. Č.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Ústeckého kraje**, se sídlem Velká Hradební 3118/48, Ústí nad Labem, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 5. 2007, čj. 1954/SZ/2007, e. č. 97649/2007, vedené u Krajského soudu v Ústí nad Labem pod sp. zn. 42 Cad 153/2007, resp. 78 Ad 23/2011, o návrhu JUDr. Petra Prágla, advokáta se sídlem Pařížská 227/20, Ústí nad Labem, na určení lhůty k provedení procesního úkonu dle § 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích a přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů,

t a k t o :

- I. Návrh **s e o d m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně R. Č. podala dne 12. 6. 2007 žalobu u Krajského soudu v Ústí nad Labem (dále „krajský soud“) proti shora uvedenému rozhodnutí žalovaného.

Krajský soud usnesením ze dne 6. 8. 2007, čj. 42 Cad 153/2007 - 15, žalobu odmítl. Usnesení bylo žalobkyni doručeno dne 5. 10. 2007, kdy písemnost osobně převzala.

Dne 15. 10. 2007 podala žalobkyně u krajského soudu proti uvedenému usnesení kasační stížnost, současně požádala o osvobození od soudních poplatků a ustanovení advokáta.

Ze spisu krajského soudu Nejvyšší správní soud zjistil, že usnesením ze dne 27. 6. 2008, čj. 42 Cad 153/2007 - 29, byl žalobkyni ustanoven zástupcem JUDr. Petr Prágl, advokát, se sídlem Dlouhá 5, Ústí nad Labem (současně byl výrokem I. zproštěn zastupování advokát Mgr. Marian Heres). Ustanovený advokát doplnil kasační stížnost dne 2. 7. 2008.

O kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 4. 12. 2008, čj. 3 Ads 100/2008 - 41, tak, že usnesení krajského soudu ze dne 6. 8. 2007 zrušil a věc vrátil

soudu k dalšímu řízení; ustanovenému advokátovi soud přiznal odměnu v souladu s § 35 odst. 8 soudního řádu správního. Rozsudek byl doručen advokátovi dne 16. 12. 2008.

Krajský soud rozhodl znovu o žalobě rozsudkem ze dne 29. 7. 2010, čj. 75 Cad 74/2008 - 67; rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 5. 2007 zrušil; současně zrušil rozhodnutí Magistrátu města Most ze dne 27. 4. 2007, čj. 29658/2007/MOS. V řízení o žalobě jednal krajský soud pouze s žalobkyní; zaslal poučení pouze žalobkyni a žalovanému; žalobkyně dne 17. 6. 2009 zaslala repliku k vyjádření žalovaného. Rozsudek byl doručen do vlastních rukou žalobkyni dne 4. 8. 2010, která jej osobně převzala.

Proti tomuto rozsudku podal dne 29. 9. 2010 kasační stížnost žalovaný. Krajský soud veškeré úkony ve smyslu § 108 soudního řádu správního, ve znění do 31. 12. 2011 činil opět ve vztahu k žalobkyni. Žalobkyně zaslala krajskému soudu dne 3. 11. 2010 vlastnoručně podepsané vyjádření ke kasační stížnosti žalovaného.

Krajský soud v souladu s § 108 odst. 1 s. ř. s., ve znění tehdy účinném, postoupil kasační stížnost Nejvyššímu správnímu soudu, který o ní rozhodl rozsudkem ze dne 14. 9. 2011, čj. 3 Ads 104/2011 - 90, tak, že rozsudek krajského soudu ze dne 29. 7. 2010, zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Rozsudek byl doručen do vlastních rukou žalobkyně (neboť v řízení o kasační stížnosti nebyla žalobkyně zastoupena a splnění podmínky řízení – povinného zastoupení advokátem, v němž nebyla stěžovatelkou, ji netížilo - viz § 105 odst. 2 s. ř. s.), která jej dne 2. 1. 2012, osobně převzala.

To, že jednala žalobkyně v řízení před kasačním soudem bez zastoupení, vyplynulo jak ze samotného průběhu řízení, tak z postupu soudu, který jí rozsudek doručil do vlastních rukou. Krajský soud poté v novém řízení o žalobě jednal opět pouze s žalobkyní; rovněž jí doručil do vlastních rukou rozsudek ze dne 21. 12. 2012, čj. 78 Ad 23/2011 - 103, kterým rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 5. 2007 zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Dne 15. 12. 2015 podal JUDr. Petr Prágl, označený jakožto zástupce žalobkyně, u krajského soudu návrh na určení lhůty ve věci vedené pod sp. zn. 42 Cad 153/2007. Odůvodnil jej tím, že kontrolou spisů před jejich vyřazením zjistil, že ve věci bylo naposledy rozhodnuto Nejvyšším správním soudem rozsudkem ze dne 4. 12. 2008, kterým bylo zrušeno usnesení krajského soudu ze dne 6. 8. 2007, čj. 42 Cad 153/2007 - 15, a věc byla vrácena k dalšímu řízení a rozhodnutí. Navrhovatel uvádí, že se zdá, a vše tomu nasvědčuje, že od té doby pravděpodobně ve spisu nebyl učiněn žádný úkon. Protože jde ve věci o několikaletý nedodělek, má zato, že dochází k nedůvodným průtahům a navrhuje, aby Nejvyšší správní soud určil lhůtu k provedení procesního úkonu; současně požaduje, aby stát navrhovateli zaplatil náklady řízení ve výši dle své úvahy.

Návrh na určení lhůty byl postoupen Nejvyššímu správnímu soudu dne 26. 2. 2016 s vyjádřením předsedkyně senátu JUDr. Markéty Lehké; současně přiložila sdělení, které bylo zasláno navrhovateli k předloženému návrhu. V něm byl popsán průběh řízení s vysvětlením, že ustanovení advokáta bylo zkonsumováno skončeným řízením o kasační stížnosti žalobkyně; navrhovateli bylo sděleno, že ve věci bylo následně rozhodnuto rozsudkem ze dne 21. 12. 2012, čj. 78 Ad 23/2011 - 103, který nabyl právní moci dne 5. 2.

2013. S ohledem na uvedené byl navrhovatel dotázán, zda za této situace trvá na podaném návrhu.

Navrhovatel se dostavil dne 2. 2. 2016 osobně na krajský soud a do protokolu uvedl, že trvá na tom, aby Nejvyšší správní soud určil lhůtu k provedení procesního úkonu, který však nijak nespecifikoval.

Z výše predestřeného obsahu soudního spisu vyplývá, že ve věci, vůči které směřuje návrh na určení lhůty, již bylo krajským soudem rozhodnuto, a to rozsudkem ze dne 21. 12. 2012, čj. 78 Ad 23/2011-103, který byl řádně žalobkyni i žalovanému doručen.

Řízení o návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu, upravené v § 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích a přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (dále „zákon o soudech a soudcích“), představuje promítnutí zásad spravedlivého procesu z hlediska naplnění práva účastníka nebo jiné strany řízení na projednání jeho věci bez zbytečných průtahů, zakotveného zejména v čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, do řízení probíhajícího před soudem.

Podle § 174a odst. 1 zákona o soudech a soudcích má-li účastník nebo ten, kdo je stranou řízení, za to, že v tomto řízení dochází k průtahům, může podat návrh soudu, aby určil lhůtu pro provedení procesního úkonu, u kterého podle jeho názoru dochází k průtahům v řízení. Příslušný soud návrh odmítne, byl-li podán někým, kdo není k jeho podání oprávněn, anebo jestliže navrhovatel neopravil nebo nedoplnil řádně návrh v určené lhůtě, jinak o něm rozhodne bez jednání do 20 pracovních dnů ode dne, kdy mu byla věc předložena nebo kdy byl návrh řádně opraven nebo doplněn.

Z předloženého soudního spisu vyplynulo, že navrhovatel není osobou, které by svědčila aktivní legitimace k podání návrhu. Jak vyplynulo ze soudního spisu, žalobkyně v dalších řízeních před krajským soudem (i Nejvyšším správním soudem) jednala osobně, nebyla tedy v řízení před krajským soudem zastoupena ani pro tento účel o ustanovení zástupce nežádala, naopak činila veškerá podání a vyjádření osobně.

Soudní řád správní v § 35 odst. 8 s. ř. s. ve znění účinném od 1. 1. 2012 stanoví, že *zástupce ustanovený v řízení před krajským soudem, je-li jím advokát, zastupuje navrhovatele i v řízení o kasační stížnosti*. V době rozhodování krajského soudu uvedené ustanovení nikterak neupravovalo účinky ustanovení zástupce soudem v jednotlivých stupních řízení. Nicméně judikatura již dříve přes absenci právní úpravy do 31. 12. 2011 dovodila, že *ustanoví-li ve správním soudnictví v řízení o žalobě krajský soud účastníku řízení zástupcem advokáta (§ 35 odst. 8 s. ř. s.), je takto ustanovený advokát oprávněn zastupovat účastníka řízení také v řízení o kasační stížnosti a v zastoupení účastníka řízení také kasační stížnost podat* (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 7. 2007, č. j. 1 Afs 120/2006 - 117). Nejvyšší správní soud se přiklonil s ohledem na potřeby soudně správního procesu k širšímu pojetí právního pojmu „řízení“, vycházejícímu z toho, že řízení se nevede o „podání“ (žalobě, kasační stížnosti, návrhu, ergo procesním úkonu), ale o „soudní věci“, přičemž „věc“ je táž v řízení na prvním, druhém, příp. i třetím stupni. Konstatoval, že v opačném případě *by v první řadě nemohla odpadnout nutnost ustanovovat advokáta dvakrát – jednou pro řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (toto řízení*

by ovšem přitom končilo až uplynutím lhůty pro podání kasační stížnosti) a podruhé pro řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí krajského soudu. Takto podruhé ustanovený advokát (ať už půjde o jednoho a téhož advokáta, či advokáta zcela jiného) by – kromě převzetí a přípravy zastoupení – zpravidla již nevykonal žádný jiný úkon právní služby; toliko ve výjimečných případech by k výzvě soudu odstraňoval vady kasační stížnosti sepsané advokátem předchozím (který je k podání kasační stížnosti tak jako tak oprávněn, ba povinen), podával repliku nebo se výjimečně účastnil jednání před soudem. Zdůraznil i ekonomický a administrativní aspekt celého problému. Nežádoucí je již dvojí rozhodování soudů o ustanovení advokáta (tedy dvojí hodnocení výdělkových, majetkových a osobních poměrů žalobce, dvojí hodnocení návrhu z pohledu jeho zjevné neúspěšnosti a dvojí posuzování, zda ustanovení advokáta je třeba k ochraně práv účastníka řízení). To vše se děje v relativně krátké době, kdy je málo pravděpodobná tak zásadní změna rozhodných okolností, že by oproti původnímu závěru o nutnosti advokáta ustanovit měl být zaujat závěr zcela opačný. Ekonomicky je na první pohled patrná i „úspora“ na odměně ustanovenému zástupci, a to o odměnu za úkon převzetí a přípravu zastoupení v řízení o kasační stížnosti. Obdobně v rozsudku ze dne 11. 2. 2009, č. j. 6 Ads 133/2008 - 194, se praví, že stěžovatelce byl ustanoven zástupcem advokát pro řízení o žalobě a toto řízení o žalobě – po zrušení rozhodnutí ke kasační stížnosti - dosud probíhá. Za těchto okolností městský soud neměl znovu věcně posuzovat žádost stěžovatelky o ustanovení zástupce, když advokát jí již byl pro zastupování v řízení o žalobě ustanoven. Řízení o žalobě přitom stále probíhá. Poukázat lze též na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2008, č. j. 8 Azs 16/2007 - 158, publikováno pod č. 1811/2009 Sb. NSS, podle kterého plná moc udělená advokátovi k tomu, aby účastníka ve všech právních věcech zastupoval před soudy, obsahující též výslovné zmocnění k zastupování v řízení o kasační stížnosti v konkrétní věci, opravňuje advokáta k zastupování v řízení o žalobě podle soudního řádu správního před krajským soudem i poté, kdy původní rozhodnutí krajského soudu bylo ke kasační stížnosti zrušeno.

O takový případ se však zde nejedná, neboť advokát nebyl ustanoven v řízení o žalobě, ale v řízení o kasační stížnosti.

Otázkou nevyřešenou dikcí zákona ani judikaturou tak zůstalo, zda advokát ustanovený podle § 35 odst. 8 s. ř. s. krajským soudem v řízení o kasační stížnosti je oprávněn zastupovat účastníka také v dalším řízení o žalobě, následujícím po zrušení původního rozsudku kasačním soudem. V takovém případě dospěl následně Nejvyšší správní soud *per analogiam* v rozsudku ze dne 22. 4. 2010, čj. 4 Azs 6/2010-42, k názoru, že „ustanoví-li v řízení o kasační stížnosti krajský soud účastníku řízení zástupce (§ 105 odst. 2 ve spojení s § 35 odst. 8 s. ř. s.), takto ustanovený advokát zastupuje účastníka i v dalším řízení o žalobě před krajským soudem poté, co bylo původní rozhodnutí krajského soudu Nejvyšším správním soudem zrušeno“. Nicméně nutno konstatovat, že zákon takový postup neupravuje; nelze jej proto uplatňovat bez dalšího automaticky, a to zejména v případech, kdy žalobce sám projeví vůli jednat před soudem bez zástupce. Je proto nutno vždy respektovat okolnosti konkrétního případu. Jak vyplynulo ze soudního spisu, žalobkyně v dalších řízeních před krajským soudem (i Nejvyšším správním soudem) jednala osobně, nebyla tedy v řízení před krajským soudem zastoupena ani pro tento účel se zastupování nedovolávala, naopak činila veškerá podání a vyjádření osobně (stejně jako v podané žalobě).

Staví-li se tedy nyní navrhovatel do pozice zástupce žalobkyně, nelze potom přehlédnout, že nejenže ze spisu nevyplynuly žádné úkony, které by navrhovatel po zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2008 v předmětné věci žalobkyně kdy učinil, zejména, zda např. do spisu kdy (po dobu sedmi let) nahlédl, aby zjistil stav řízení. Rovněž z jeho návrhu se podává, že je iniciován toliko z důvodu uspořádání spisů navrhovatele, nikoli z podnětu žalobkyně samotné, či ze zjištěného stavu věci ze spisu krajského soudu. Žalobkyně rozsudek krajského soudu osobně převzala, tedy jí nesvědčí žádný logický důvod dovolávat se prostřednictvím „zástupce“, který však v řízení před krajským soudem žalobkyni fakticky nezastupoval, určení lhůty k provedení procesního úkonu v řízení, které již bylo pravomocně ukončeno, s čímž je žalobkyně po několik let srozuměna.

Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud návrh navrhovatele v souladu s § 174a odst. 6 zákona o soudech a soudcích odmítl.

O nákladech řízení rozhodl soud v souladu s § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích (a contrario); dle uvedeného ustanovení hradí náklady řízení o něm stát jen tehdy, je-li návrh uznán jako oprávněný. K tomu v projednávané věci nedošlo, proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že navrhovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 174a odst. 9 zákona o soudech a soudcích).

V Brně dne 3. března 2016

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu